

CEZAYİR'E GERÇEKLEŞTİRİLECEK İHRACATLARDA BİLİNMESİNDE VE DİKKAT EDİLMESİNDE FAYDA GÖRÜLEN BAŞLICA HUSUSLAR

Cezayir, ticari potansiyeli itibariyle ülkemiz için oldukça önemli bir pazar olup, bu kapsamda, pazardaki sürekliliğin devamı bakımından, ticari teamüllere uygun hareket edilmesi, gerek firma gerekse ülkemiz imajını zedeleyici işlemlerden kaçınılması önem arz etmektedir.

Cezayir'de, ülkemiz menşeli ürünlerine karşı olumlu ve Türkiye'ye karşı oldukça sıcak bir yaklaşım bulunmakla birlikte, muhatap tanınana kadar temkinli yaklaşmakta fayda görülmektedir. Cezayir'de iş yapmak isteyen firmalarımız, bu ülkeye özgü yavaşlıklara ve karşılaşmaları muhtemel iletişim sorunlarına sabır göstermeli, tarihi ve kültürel bağlara özen göstererek kendilerine kabul ettirmeli, mümkünse firmayı yerinde görmeli ve yaşanabilecek sıkıntıları çözmek amacıyla karşılıklı güvene dayalı kişisel ilişkiler tesis edilmelidir.

Firmalarımızın, ciddi alıcıların güvenlerini ve yakınlıklarını temin etmek adına, muhataplarını gerekirse Türkiye'ye davet ederek, ürün kapasitelerini ve kalitelerini kaynağında göstermeleri, alıcılarla yüz yüze yakın ilişkiler kurmaları önem taşımaktadır.

Cezayir piyasasında yapılacak temaslarda Arapça ve Fransızca dillerinin kullanılması, iletişimin kolaylığı ve sürekliliği açısından büyük yarar sağlamakta olup, ülkede haftasonu tatilinin Cuma/Cumartesi günleri olduğunun ve Cezayirli firmaların yazılı iletişimden ziyade sözlü iletişimi tercih ettiğinin bilinmesinde yarar görülmektedir.

Diğer taraftan, daha önce ticaret yapılmamış bir firmadan ithalat talebi ulaştığında veya herhangi bir firma ile ilk kez ticari bir ilişkiye girmeden evvel firmalarımızın kontrol etmeleri gereken ilk husus, karşı tarafta "gerçekten var olan" bir şirketin olup olmadığıdır. Bu çerçevede; ticaret sicil kaydı, vergi numarası, firma adresi, posta kodu, web ve e-posta adresi, telefon numarası gibi bazı temel bilgilerin karşı taraftan talep edilmesi ve bu bilgilerin mümkün olduğunca teyit edilmeye çalışılması faydalı olacaktır.

Bu aşamada, Cezayir Ulusal Ticaret Sicili Merkez sitesinden (<https://sidjilcom.cnrc.dz/web/cnrc/accueil>) ücreti mukabilinde Cezayir Ticaret Sicili kayıtlarına üyelik yoluyla ulaşma ve firmanın var olup olmadığına ilişkin sorgulamayı detaylı bir şekilde yapabilme imkanı bulunmaktadır.

Özellikle ilk ihracat aşamasında, alıcı/ithalatçı firma ile temas kurulmasının ardından, söz konusu firmanın güvenilirliğinin/kredibilitesinin sorgulanmasının ihracatçımızın faydasına olacağı değerlendirilmektedir.

Ticaret Müşavirliğimize ulaşan dolandırıcılık şikâyetleri İhracatçı Birliklerine iletilmekte ve bu bilgiler İhracatçı Birliklerince firmalarımıza duyurulmaktadır. Bu çerçevede, firmalarımızın bağlı buldukları ihracatçı birlikleri tarafından yapılan bilgilendirmeleri takip etmeleri de önem arz etmektedir.

İhracat için gerekli işlemlere başlamadan önce; ihracatçı ve ithalatçının sorumluluklarını belirten yazılı bir sözleşme imzalanmasının, hem ayrıntılarla ilgili muhtemel yanlış anlaşılmaları asgari düzeye indirmek hem de riskleri azaltmak bakımından önemli olduğu cihetiyle, Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC)'nin KOBİ nitelikli firmalara yol gösterici olması için hazırladığı "Model Contracts For Small Firms" adlı dokümanın ihracatçı ve ithalatçı arasında yapılacak sözleşmelerde baz alınmasının da ayrıca faydalı olacağı düşünülmektedir.

Diğer taraftan, mevcut ya da potansiyel ithalatçılara ilişkin ücreti karşılığı ticari bilgiler sağlayan; Dun and Bradstreet, Equifax, Experian, Creditsafe ya da Creditreform gibi şirketlere ve aşağıda yer alan Cezayir özelindeki firmalara da başvurularak ithalatçı firmanın kredibilitesi hakkında bilgi sahibi olunması mümkündür.

Compagnie Algerienne D Assurance Et De G (<https://caar.dz/>)
ICP (International Company Profile) (<https://www.icpcredit.com/>)
Risk Consult Limited (<https://riskconsult.org/pages/index.html?r=n>)
Unified Credit Solutions Private Limited (Eski İsmi TCM) (<https://group-ucs.com/>)

Anılan firmalarca sunulan rapor hizmetleri karşılığında talep edilen ücretler, ülkeden ülkeye ve talep edilen rapor sayısına göre değişebilmekle birlikte, bir firma için hazırlanacak rapor ücreti takriben 60 Euro – 180 Euro arasında değişebilmektedir.

Firmanın güvenilirliği ve kredibilitesine ilişkin; ülkemizde (Türkiye’de) yerleşik bankalardan yabancı firma hakkında, yurtdışında çalışmakta olduğu muhabir bankası aracılığıyla bilgi edinilmesi zaman zaman mümkün olabilmektedir.

CEZAYİR’E İHRACATTA MAL BEDELİNİN ÖDENME ŞEKİLLERİ

Cezayir'e yapılacak ihracatlarda **akreditif** ve **vesaik mukabili** ödeme şekilleri kullanılmaktadır.

Müşavirliğimizce, en güvenilir ödeme şekli/yöntemi olan peşin ödeme ya da akreditifli (özellikle gayri kabili rücu ve teyitli akreditif) ödeme yöntemlerinin ihracatçı firmalarımızca tercih edilmesi ve bu ödeme şekillerinde ısrarcı olunması tavsiye edilmektedir. Alıcının, bankaların akreditif açmadığı vb. yönündeki yanlış yönlendirmelerine itibar edilmemesi önem taşımaktadır.

Vesaik mukabili ödeme şeklinde ise ihracat bedelinin ödenmesi büyük oranda alıcının insiyatifinde bulunmaktadır. Çünkü ihrac eşyası Cezayir gümrüğüne geldikten sonra satıcının bankası, alıcının bankasına evrakları göndermesini müteakiben alıcı ödeme yapmaktadır. Eğer alıcı, mal gümrüğe geldikten sonra ödeme yapmaz ise satıcının ihrac ettiği eşya ile ilgili re'sen herhangi bir tasarruf hakkı neredeyse bulunmamaktadır.

Bir başka önemli husus ise, bir ihrac eşyası Cezayir gümrüğüne geldikten sonraki 15 gün içinde bir gümrük işlemine tabi tutulması ve ithalatçı tarafından detaylı gümrük beyannamesi verilmesi gereğidir. Gümrük beyannamesinin verilmesi sonrasında 5 gün içinde gümrük vergilerinin ödenmesi ve eşyanın gümrükten çekilmesi gerekir. İthalatçı tarafından bu süreler içinde bir aksiyon alınmaz ise eşya gümrük deposu rejimine tabi tutularak gümrük deposuna alınır. Eşyanın gümrük deposunda kalış süresi en fazla 2 aydır. Bu 2 aylık sürede de ithalatçı tarafından yine bir aksiyon alınmaması halinde eşya gümrüğe terkedilmiş sayılır ve tasfiye süreci başlatılır.

Vesaik mukabili ödeme şekli iki türlü yapılmaktadır. Birincisi, peşin, ikincisi ise 59 gün vadeli. Peşin ödemede, evraklar alıcının bankasına geldikten sonra ödeme nakit olarak bankaya yapılması gerekmektedir. Alıcının, aracı bankasına ödeme yapmadan gümrükten malı çekme olanağı bulunmamaktadır. Vadeli de ise, fatura tarihinden itibaren 59 gün içerisinde bankaya ödeme yapılması gerekmektedir. Ancak, peşinin aksine ödeme vadeli olduğu zaman alıcının bankası evrakları poliçe veya sözleşme karşılığında alıcıya vermekte ve alıcı ödeme yapmadan (vadesi gelmediği için) bankadan alınan evrakları ile gümrük işlemleri sonuçlandırabilmektedir. Bununla birlikte, alıcı adına düzenlenen poliçenin, alıcının bankasına herhangi bir sorumluluk yüklenmediğinin bilinmesinde, bu riskten kaçınmak için banka avallli poliçe düzenlenmesinde ısrarcı olunmasında fayda görülmektedir.

Bu itibarla, vadeli vesaik mukabili ödeme yönteminin taşıdığı büyük riskler nedeniyle, alıcıya çok güvenmedikçe tercih edilmemesi önerilmektedir.

Bilinmesi gereken bir diğer husus ise, ihrac eşyası herhangi bir işlem, montaj, üretim veya yatırım faaliyetine tabi tutulmadan alındığı şekliyle yeniden satışa konu edilecek ise, alıcının, ihrac eşyasının yükleme tarihinden en az 30 gün önce mal bedeli dövizin %120'sini aracı bankasına yatırması gerektiğidir. Alıcı bu işlemi yapmadan ithalat işlemlerini başlayamamaktadır. Bu işlem esnasındaki 30 gün şartı çok katı bir şekilde uygulanmakta olup, firmalarımızın bu hususta dikkatli olmasında fayda görülmektedir. 1 Ocak 2021 tarihli bir düzenleme ile bu kapsamdaki ihrac eşyasının ihrac bedelinin, (gümrük idaresi tarafından 45 günlük sürede çifte faturalandırma kontrollerinin yapılmasını teminen) normal ödeme vadesi + 45 günlük vadede ödeneceği hususu kanunlaştırılmıştı. 2021 yılında uygulanan söz konusu hüküm, 2022 Yılı Bütçe Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Ancak gönderilecek eşya, Cezayir’de herhangi bir işlem, montaj, üretim veya yatırım faaliyetine konu edilecek ise mal bedeli dövizin önceden bankaya yatırılma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, eşya Cezayir gümrüğüne geldiğinde alıcı ithalat işlemlerine başlamaz veya ihraç ürünü eşyayı kabul etmez ise Cezayir gümrük mevzuatına göre geri gönderme (mahrece iade) işlemlerini sadece kendisi yapabilmektedir. Yani oluşan ardiye masraflarını kendi ödeyip malı satıcıya geri gönderebilmektedir. Ancak, eşyayı kabul etmemesi halinde, genellikle alıcı bu masrafları yüklenmek istemediğinden, herhangi bir işlem yapmaktan imtina etmektedir. Bu aşamada, satıcı veya taşıyıcı söz konusu geri gönderme işlemini re’sen yapma hakkına sahip değildir. Ancak alıcının, söz konusu eşyayı istemediğini belirten ve geri gönderme işlemini satıcının yapacağını belirten bir vekaletname vermesi ile söz konusu eşyaya ilişkin mal bedeli dövizlerin transfer edilmediğine dair alıcının bankasından yazı alınmasıyla birlikte gümrüğe yasal süreler içinde başvurulması halinde, satıcı firma söz konusu geri gönderme işlemlerine başlatabilir.

Özetle, ihraç eşyası Cezayir gümrüğüne geldiği andan itibaren alıcının inisiyatif alanına girmekte, ancak alıcının istemesi halinde geri gönderme işlemi yapılabilmektedir. Bu nedenle, ancak alıcıya güveniliyor ise vesaik mukabili ödeme şeklinin seçilmesi, olası risklerin ortadan kaldırılması için önem taşımaktadır.

Sonuç olarak:

- 1. Her koşulda akreditif ödeme şeklinde ısrarcı olunması ve alıcının bankaların akreditif açmadığı vb. yönündeki yanlış yönlendirmelerine itibar edilmemesi,**
- 2. Alıcının üretici firma olup olmadığının sorgulanması,**
- 3. Alındığı haliyle satışa konu edilecek eşya ihracatındaki 30 gün şartına dikkat edilmesi,**
- 4. Vadeli vesaik mukabili ödeme şeklinin mümkün mertebe kabul edilmemesi,**
- 5. Alıcı firmadan teminat veya garanti istenmesi,**
- 6. Eximbank tarafından ihracat firmalarımıza sağlanan sigorta imkanlarının değerlendirilmesi,**
- 7. Firmanın güvenilirliği hakkında mutlaka araştırma yapılması,**
- 8. Cezayir’de bankacılık sisteminin yavaş ilerlemesi nedeniyle ihracat bedeli transferlerinde yaşanabilecek gecikmelere sabır gösterilmesi**

Müşavirliğimizce güçlü bir şekilde önerilmektedir.

CEZAYİR’E İHRACATTA TESLİM ŞEKİLLERİ

Halihazırda Cezayir’e yapılan ihracatlarda teslim şekillerine ilişkin herhangi bir kısıtlama veya zorunluluk bulunmamakla birlikte, Cezayirli ithalatçıların mümkün mertebe FOB yöntemini kullanmaları ve Cezayir yasalarına göre kurulmuş ulusal bayraklı

şirketleri/ulusal armatörleri tercih etmeleri hususu, Cezayir Bankalar Birliği tarafından Cezayirli bankalara tavsiye edilmektedir.

CEZAYİR'E İHRACATTA TABİ OLUNACAK GÜMRÜK VERGİLERİ

Cezayir, içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar nedeniyle son yıllarda ithalatı kısıtlayıcı bazı önlemler alabilmektedir. Söz konusu önlemler, sadece ülkemize yönelik değil tüm ülkelerden yapılan ithalatlara yönelik olarak uygulanmaktadır. 2018 yılında bazı ürünler için başlatılan ithalat yasakları, 2019 yılında kaldırılmıştır.

İthalat yasağı kaldırılan 992 adet alt tarife pozisyonlu ürüne ise yüzde 30 ila yüzde 120 arasında değişen oranlarda İlave Gümrük Vergisi (DAPS) getirilmiştir. Bu ürünlerin listesine şu linkten ulaşmak mümkündür:

https://douane.gov.dz/IMG/pdf/arrete_du_2_chaabane_1440_correspondant_au_8_avril_2019_modifiant_1_arrete_26_janvier_2019.pdf

DAPS uygulaması haricindeki diğer ürünlere; ürünün hammadde, yarı-mamul veya nihai ürün olmasına göre değişen yüzde 5/15/30 oranlarında Gümrük Vergisi (DD), yüzde 19 oranında Katma Değer Vergisi (TVA) ve yüzde 2 oranında liman vergisi uygulanmaktadır.

30.12.2021 tarihli ve 100 sayılı Cezayir Resmi Gazetesinde yayımlanan Cezayir 2022 Bütçe Kanunu'nun 113 üncü maddesi ile *"Herhangi bir işleme tabi tutulmaksızın yeniden satışa sunulmak üzere ithal edilen eşyanın ithalatında yüzde 2 oranında stopaj uygulanır. Bu stopaj, ithal eşyaya uygulanacak tüm ithalat vergilerinin hesaplanması sonrasında elde edilecek kıymet üzerinden hesaplanır ve gümrük idaresi tarafından tahsil edilir."* hükmü ihdas edilmiştir.

Stopaj uygulanacak eşya, ithalatçının bankası nezdinde yapacağı ithalat ön kaydı –pre-domiciliation- aşamasında ithalatın amacına ilişkin deklare ettiği bilgiye göre belirlenmekte olup, bu düzenlemeye ilişkin bir eşya listesi bulunmamaktadır.

Cezayir'in, 10 haneli HS Kodlarına göre ithalatta uyguladığı gümrük vergisi oranlarına Cezayir Gümrük İdaresi'nin tarife sorgulama uygulamasından ulaşmak mümkündür.

https://douane.gov.dz/spip.php?page=tarif_douanier

İHRACAT ALACAĞININ SİGORTALANMASI

İhracatçı firmalarımızın alacaklarını garanti altına almalarının en etkili yollarından biri ihracat bedeli alacakların sigorta ettirilmesidir. Türk Eximbank tarafından uygulanan *"Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası Programı"* ile ihracatçıların kısa vadeli satışlarına ilişkin ihracat bedellerinin ticari ve politik risklere karşı belirli limitler dahilinde teminat altına alınması sağlanmaktadır. Bu program çerçevesinde, ihracatçılarımızın bir yıl içinde, Türk Eximbank tarafından kapsama alınan ülkelerdeki

çeşitli alıcılara yapacağı 360 güne kadar vadeli tüm sevkiyatlar sigortalanabilmektedir. Prim oranları alıcının yerleşik olduğu ülkenin risk grubu, sevkiyatın ödeme şekli ve vadesi, alıcının özel ya da kamu alıcısı olup olmadığı dikkate alınarak tespit edilmektedir. Ülkenin veya ödeme şeklinin riskliliği arttıkça ya da sevkiyatın vadesi uzadıkça prim oranları yükselmektedir.

Ayrıca, Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası kapsamında firmaların yasal statüsüne göre değişen ve her poliçe döneminde bir defaya mahsus olmak üzere, Poliçe Tanzim Ücreti ödenmesi gerekmekte olup halen bu tutar gerçek kişi, adi ortaklıklar, kollektif ve komandit şirketler için 500 TL, anonim şirketler ve limited şirketler için 750 TL, sektörel dış ticaret şirketleri ve dış ticaret sermaye şirketleri için 2.000 TL'dir.(Kaynak:<https://www.eximbank.gov.tr/content/files/815be826-dfcd-40d6-95db5d099e86f048/ihracatci-firmalara-bilgiler>).

Ticari hayatınızda başarılar dileriz.